

حیات

میانہ دانشا مہانہ... ریاضہ دہا ہر وہ مہات فائلم!...

ادارہ مرکزی :

آنقرہ دہ ، استانبول جادہ سندہ آنقرہ
معارف امینلکی پانندہ کی دائرہ

استانبول بوروسی :

استانبول دہ ، باب عالی جادہ سندہ ۱۱۹ نومرولو
دائرہ مخصوصہ
تلفون : ۳۶۰۷

نومر سی ہر ہر دہ ۱۰ فرور دہ .

سنہ لکی پوسٹہ ایلہ ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۴ دولار) .

ابونہ واعلان ایشلری ایچین استانبول پووستہ
مراجعت ایڈیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقرہ مرزیدر .

صافی : ۱۷

آنقرہ ، ۲۴ مارت ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

مؤسسہ لک تاریخی و دولت آدمیری

جمعیت عمومی مؤسسہ لری باشندہ بولونان دولت آدمیرندہ آراناجق بر طاقم و صفل وار .
نجہ بونلرک اک مهمی ماضیہ عائد تجربہ لردن استفادہ ایتمکی بیلیمکدر . هر فردا استقبالہ دوغرو بورورکن بر طاقم امکانلر قارشیسندہ بولونور .
مؤسسہ لری اداره ایلہ مکلف اولانلر ایچون دہ بورونہ جٹ مختلف یوللر اولایلیر . بونلردن برنی اختیار ایلہ رکن ماضیدہ یاپیلان تجربہ لری بزمہ رھبرلک ایلہ ریسہ حرکتیزدہ کی قوت ، اصابت ایلہ دیکمز حقندہ کی قناعت ، صاغلام اولور .

هیچ فردی حیاتیزدہ ناصیل حرکت ایتد . یکمزہ دقت ایتدیکزمی ؟ خارجی تاثیرلردن قوت آلان تمایلاتمز تطمین اولونمق ایستہر .
بونک ایچون بر طاقم اشیا آرازہ ، اولنر پشندہ قوشارز . تمایلاتمز تطمین ایلہ جک اشیا ی انتخاب ایلہ رکن اک مهم استناد کا همز حافظہ مزدر .
بیلیرز کہ اسکیدن شو ویا بو مادہ بزی تطمین ایتشدہر . خصوصی حرکتیز ایچون حافظہ نک قیمتی نہ ایسہ بر مؤسسہ یی اداره ایلہ یولر ایچون دہ او مؤسسہ نک تاریخی دہ اودر . هر هانکی بر تدبیر آلاچق اولان دولت آدمی قارشیسندہ بر طاقم امکانلر کورور . بونلردن

برنی ترجیح ایلہ رکن کندیس ییچوک اک مهم سائق شواولمالیدر : بوامثالی مؤسسہ نک باشندہ بولونانلر نہ کی شرائط آلتندہ موفق اولدیلر ! نہ کی یولدن تدبیرلری عقامتہ اوغراد ی ونہ ایچون ؟ بونلر اوزرندہ دوشونمہ مش اولان بر عمل آدمک حرکتی تصادفہ باغلیدر . بلکه موفق اولور ، بلکه صرف ایلہ دیککی قوت تماماً پوشہ کیدہر . حالبوکہ دولت آدمک زمانی و صرف ایتدیککی قوت ؛ جمعیتک ، دولتک مالیدر . اونک هیچ بر صورتلہ ضیاعہ اوغرامامسی و محقق بر ثمرہ ویرمہ سی لازمدر . فردی حیاتیزدہ برجوق تردلر کچیرہ بیلیر ، زمانمزی اسراف ایلہ بیلیرز .
فقط کوننک معین زمانی جمعیت و دولت ایشنہ وقف ایتمکی تعهد ایتمش اولانلرک صرف ایلہ دکری قوت و زمان ثمرہ ویرمہ بر نوع «سواستعمال» اولور . اونک ایچون مؤسسہ لک باشندہ بولونانلر تصادفہ کندیلرینی ترک ایلہ مزلر . اولنر حرکتلرینی حسابہ ، تجربہ ییہ استناد ایتدیرمک مجبوردرلر .
ماضیدہ کی تجربہ لری ایسہ مؤسسہ لک تاریخنہ بولورز .

مثلا مکتب سیستہ ممزده کنیشلک احتیاجنی حس ایدیورز . ایلک تحصیل ایلہ عمومی تربیہ یی آلمش اولانلر دہا یوکسک عمومی تحصیل کورمہ ییہ جکسہ کیرہ جکلری صنعتہ حاضر لایاجق مؤسسہ لریہ احتیاجر واردر .
بیلورز کہ آنجق بو سایہ دہ مملکتک تجارت ، صنعت ، زراعت حیاتی کورہ نکہ اسیر اولمقدن قور تولور ، آنجق بو سایہ دہ بر طاقم وطنداشلر دہا قوتلی مستحصل اولایلیرلر . بوکون شدتلہ

حس ایلیدیکمز بو احتیاجی دونکی معارف آدمیری دہ دویمشدی . بر ر صنایع ، تجارت ، عملی زراعت ... مکتبلری آچیلدی . بر آرائیق بوتون بش سنہ لک اعدادیلر بویلہ مسلکہ توجیہ قیلنمق ایستہ نیلیدی . بوتون بوتدیرلردن سوکرا یینہ وضعیتدن بمنون دکلز . چونکہ بویولده اولجہ ویریلن قرارلرک بر قسمی هیچ تطبیق ایلہ مدی .
آچیلان مکتبلرک بر قسمی دہ آرزو ایکیلن ثمرہ یی ویرہ مدی .

بو حال قارشیسندہ شیمدی ییہ قادر تعقیب ایکیلن اصولی بیراقق لازم کلدیکنہ شہہ ایکیلہ بیلیرمی ؟ فقط یکی بر یول اختیار ایدرکن نہ ییہ استناد ایلہ جکمز ؟ شہہ یوق کہ بو خصوصہ دکامین استناد کاہ بو مؤسسہ لک تاریخنن آلاچقمز درسلردر : شیمدی ییہ قادر تعقیب اولونان و ثمرہ ویرمہ ییہ اصولک نہ ایچون موفقیت تأمین ایتدیککی آراشدیرارق ماضیدہ کی شرائطی دکیشدیرہ بیلیدیکمز زمان یکی و دوغرو بر یول بولمش اولورز .

ایشنہ بونک ایچوندر کہ هر مملکتدہ مؤسسہ لک تاریخنہ و هر دورده ویردیککی ثمرہ نک تثبیتنہ اهمیت ویریورلر . هر مملکتدہ مؤسسہ لک ماضیسنہ عائد وثائق در حال بولایلیرسیکمز . بو اثرلردن هانکی دورلردہ و نہ شرائط آلتندہ بونلرک انکشاف ایتدیککی اکلا یایلیرسیکمز .

مع التأسف بزمہ مؤسسہ لک تاریخی ، اولنرک ناصیل انکشاف ایتدیککی ، نہ ثمرہ ویردیککی کوستہ ریر وثائق بولق اکثریا قابل

لطیفی و تذکره‌سی

— ۱ —

بزرده تذکره جیلک بانیسی سہی بک ، اونی تعقیباً بومسلک تام معناسیلہ تأسسی تأین ایدہ نہ لطیفدر . لطیفی نک اصل اسمی « عبداللطیف » ومولدی قسطنیوندر . بوا یکی نقطہ ده متفق اولان تاریخ و تذکرہ نویسریمز ، مورخک دوغدی زمان ایله باباسنک اسمی تعیین ایدہ میورلر . یالکز ، جدینک فاتحک صوگ سنہ لرندہ وفات ایدہ شاعر حمدی جلی اولدیغنی ، عالمہ سنہ ده « خطیب زاده » دینلدیکی کندیسندن اوکره نیوز . [۱]

لطیفی ، جوجوقلفنی مولندہ کچیردی ، تحصیلہ ینہ اورادہ باشلادی ، اولای علم طریقہ سلوک ایتدی ایسہ ده ، بالاخرہ بوندن واز کچرک شعرا یله اشتغالہ هوسلندی . اوندہ بوهوسی اویاندران ، بالذات ادعا ایتدیکنه کوره ، منحصرأ طبعی و محیطی ایدی . [۲] لطیفی ، شعره قابلیتی حقک بر لطیفی اوله رق تلقی ایدیور ، بونکله مغرور اولوبوردی . عندندہ شاعرلر ایکی قسمه آیریلندی ، بر قسمی خلقه ، دیگرکی کسبأ شاعر اولانلردی و بونلرک آراسنده نه قدار جوق ، نه قدار بویوک فرق واردی . لطیفی به نظراً شعر « طبع سلیقیدن صادر وناشی » اوله دخی روحی ، خلاوتی اولامازدی . کندیسنک اثرلری ایسہ ، قریحه سندن دوغمش ، بونک ایچون « خلقی نرندہ مقبول اولوب شیوع وشهرت » بولشدی . [۳] شعرله اشتغالی ، لطیفی ، معیشتی تأمین ایدہ جک بر مسلک اختیارندن آلیقوبادی ، قسطنیونکی ققیر برادی محیطده ادبیات ، مادی احتیاجلرینی تطمین ایدہ جک بر واسطه اولوق قدرتی کویسترمیوردی ، بناء علیه رفاه وسعادتنک اناختارینی اوده ، بر جوقلری کبی ، دولت خزینہ سنده آرامقده کچیکمده ، بر خدمت تدارکی آرزوسیلہ قسطنیونی براقه رق روم ایلی به کچدی ، بر مدت بلغراد جوارنده مأموریتله دولاشدی . اورادن ، ۹۵۰ سنہ سنده استانبولہ کلدی [۴] ۹۶۰ تاریخنه قدار بعض عمارت کتابترلندہ بولونقدن صوگرا ایوب وقفه کاتب اولدی . [۵]

کریک عمارت کتابتلی ، کریک ایوب وقفی لطیفی ، معیشت اندیشه سندن قورتارامه مشدی ، کچیکمک ، یاشامق قایقوسی قیمتلی تذکره نویسی متادیا راحتسز ایدیور ، شعرینه ، هنرینه رغماً اتکنی براقق

[۱] و [۲] و [۳] لطیفی تذکره سی ، ص ۱۳ ، ۲۹۷ ، ۲۹۸

[۴] عاشق چلی تذکره سنہ نظراً .

[۵] کندرسی ایله سنہ ستین اثنالزده مجالست ومصاحبتیز وقوع بولشد . اول تاریخده بعض عمارت کتابترلر ایتلادن صوگرا حضرت ابوالانصاری وقفه کاتب وشاعر یحیی بک متولی محاسب ایدی . [عالی : کنه الاخبار]

روحک جانا گوگله . بر مکان لازم سکا
گوهر یکدانه سک البته کان لازم سکا
نقد گوگلم آلدک اما کوهر نایابدر
صافله سلطان اولور برگون امان لازم سکا
سینه بلوریکمی چکهم نوله آغوشمه
سودیکم آیتنه سک آیتنه دان لازم سکا
جایگاه ایت برسر آمد دلبرک گیسوسی
ای گوگل آواره سک برآشیان لازم سکا
سن سن اول هرگوردیک نادانه دل و برمه صاقین
چونکه شاعر سک گوزلده نکتہ دان لازم سکا
عزتا بن بیلدیگم دلبره محبوبک اگر
جورینه باله جوق تاب وتوان لازم سکا

..

چکوب کانی تا طرف ابروانه سک
کچوردی تیرینی عشاقک استخوانه سک
بکا قالورسه دگشم اوخال هندونی
اگرکه ویرس لر ابرانی اصفهانه سک

.....

ایدرمی فائده هیچ اضطراب طبع عجول
حصول کامه توقف کرک زمانه سک
بوشب نکار گلوب جامه خوابه عزت
اویونمادی بنی کافر صباح اذانه سک

کبی شاقراق ، چاپقینجه غزللریله :

بر مجتلا سینه عالم گداز ایستر گوگل
دلبر بالا بلند وسرفراز ایستر گوگل
طرفه در اما بویکم بیجور وناز ایستر گوگل
یعنی بر مہیاره عاشق نواز ایستر گوگل

بر نگاہ ایتدیکه زیر اسکف فسدن نگار
ایله بیک عاشق آواره بی بردن شکار
بر باقشله ایله عالمی آشفته کار
یعنی بر شاهین باقشلو دنلواز ایستر گوگل

طرزنده غمدن آزاده ، نشه لی شریقلری ،

عالمی فیض بهار آچمش گل رعناگی
باغ ، بر نقش ونگار اولمش یشیل دیباگی
کلنہالان چمن کیمش لباس تازه سن
موجریز اولمش کل حرا قول خاراگی
شاخ گلده عندلیبان چمن دمساز اولوب
غنجه لر یکلخت الفت پیکر جوزاگی
جای ایدمش شوقدن گلر گلوی شیشه بی
مجلس عشرتده قوغمش پنبه میناگی ...

یولنده « بهاریه » لری ، قصیده لری وارد .

خلاصه عزت علی پاشا ، داماد ابراهیم پاشا
دورینک ندیمدن صوگرا ، الک شاقراق وصمیمی بر مترجمیدر .

علی جانب

واردد دینله نابی استادہ سبقتی
ثابت کوره یدی شعرینی شاباشخوان اولوب
ایلردی ذات باکنه امضا بلاغنی
مضمون دلنشین اونیونیدردی صافی
نازکترین خیالہ سبق ایتدی شوکتی
عاطف افندیکن دیواننده ده :

ایتسه دعوی تفرد ته قدر بر جادر
صدف بحر معاینده در یکنادر
فخر ارباب قلم حضرت عزت بیک کیم
رتبه معرفتی قدری کبی بالادر
ذاتی بر نسخه گمیاپ فتونشتی
خامه سی نادره کفتار وسخن پیرادر

دیه دوام ایدن برمدحیه سندن باشقا عزت باشانک
قصیده سی وزن وقافیه سنده بر منظوم سی اوقونقمده در :

.....

طبع بلند قدری کبی میر عزتک
کلزار دهری طوتدی صدای لطافتی
اول میر پر معارف با کیزه گوهرک
رشک آور اولدی عالمه رشد و فطانتی
ایتمکده طوطیان سخندان ذوقیاب
گفتار سکرین ادای بلاغنی

بونلردن باشقا هرا یکی دوست شاعر بر برینک
غزللرینی تخمیس ایتشلر ، نظیره لر سوبله مشدر . عاطف
افندیکن منشأی آراسنده آرقا داشته یازدینی « لطیفه
کونه » تذکره لر اوقونقمده در .

بیلک قاش معرفتی کیسه آلیور
عاطف متاع بختی صانای بیلورمیسک

یولنده نابی خاطر لاتان غزللری آراسنده
ندیمانہ اولانلری ده وارد :

یکه تاز اولوق ندیم آسا تکلفدر سکا
عاطفا بیروک ایله ساحه نظیره

دیهرک « نکتہ پرداز » شاعره مفتونلغنی اعتراف
ایتشد . [*]

..

عزت علی پاشا شو نقطه دن دقته شایان بر
شاعر در که ابراهیم پاشا دورینک ذوق و نشه سی
غزللرندہ بارز انطباعر ، عکسلر براقشدر . ندیم مستنہ ،
او جوشا جوش هنگامی هیچ بر شاعر عزت علی
پاشا قدار رنگلی کویسترمه مشدر . عزت علی پاشا ،
دیوان ادبیاتنک مجرد هنرلرندن آشارق - مہیتلری
مقبول اولسون اولاسین - زمانک صمیمی و جانلی
تحسیرینی تازه برسانله ترنم ایتشد : اولسان که
موجدی ندیم در :

[*] عاطف افندیکن غیر مطبوع کوچوک بر دیوانی
وارد . کندرسی ۱۱۵۵ ده وفات ایتشد . امکدارده قاراجه
احمد مراد لنگک حیدر پاشایه جوار طرفنده مدفوندر . وفاده
برکتبخانه سی وارد . وانه تذکره سی اسمی یا کلاشقله « محمد
امین عاطف » اولورق کویسترمه مش ، وغالباً او سطر دن اقتباساً
نریا بکده « سجل » نده عینی خطاده بولومشدر . عاطف افندی
هم شاعر ، هم خطاط ، هم درکی بر ریاضیدر . « سنہ شمسیه
وقریه نک تفاوت و تداخل » دثر قلبه آلدینی رساله مستقیم زاده نک
دیدینی کبی سنہ لرحه « معمول به اهل حساب » اولشدر .

ايسته ميوردي، نه قادر غيرت کوستريرسه کوسترسون، لطيف، بر درلو وسعت ابره مش، کنش بر نفس آلفه، فردا دوشونجه سندن آزاده قافله فوق اوله ماشدي، بالعکس بونلره اشتياق حس ايندکجه طالع اوندن يوز جور ميوردي. ايسته بو سيله ايوب وقي کتابتندن عزل اولوندي. آلدن طوتان، اوکا يول کوسترن کيسه يوقدي، فقط حياتي قازانقي عبور بونده ايدى، اقبالدن اميدى کسش اوله يله، عمرى سور وکلهمک ايجون واسطه آرامدن کيرى دوراماز، بر کوشه ده اتروايه جکيله مزدي، ايوب وفتندن عزلى متعاقب استانبولى ترک ايندى، ردوسه کيده رک اوراده کوچوک بر عمارت کتابتک تأمين ايله ديكى بر قاج ايله قسه کفاهه چالشدى. مع مافيه ردوسه اقامتي ده موقت اولدى، بلکه عزل اولوندي ايجون، بلکه ده صوکل دملرني دها مسترع کچيرمک امله مصره هجرت ايندى. مورخ عالي، مصرده کنديسه «بعض مفيدجه کتابلره رعايت اولونوب سدرمق حاصل اولمدي» ديور. [١]

لطيف، نه مولدى قسطنطينيه، نه استانبوله، ردوسه، نهايت نهده مصرده سعادت يوزى کورمه دي :

بکا بو طالع بددغي يارب بونجه مختلر ؟

فرياديله بختندن متاديا شکايت ايندى. [٢] اکر ياناغنده ثولک کي صوکل بر لطفه مظهر اوله يدي، حياتنه چکديکي اضطراريله مقابل بوني کوچوک بر تلى، يا خود مکافات تلقى ايله بيلردى. حالوکه اوکا بوده ميسراوالدى، ٩٩٠ تاريخنده [٣] احتمال يکي بر معيشت وسيله سى آرامق نييتيله مصردن مدينه يه کيده رکن، جيقان شدتلى بر فريطينادن پندىکي کي باتدى، لطيف ده، ديگر بولجيلره برابر، دالغله آراسنده قايب اولدى. [٤]

لطيف نکل ثلوث بوله نه دیکنه، جوجونى اولوب اولادينه دائر مأخذلر مزده، ولوکه مبهم اولسون، بر اماره، اشارت يوقدر، فقط رزقنى آله اتمک غايه سيله اختيار اينديکي متعدد سياحتله قولايقله قرار ويره بيلمه سندن استدلالاً ديه بيليرزکه، بختي بو خصوصه ده مساعد داورانماش، عالمه قورمق، عالمه باباسى اولق حظنى اوندن اسيرکه مشدر.

حياتنک سير و جريانندن آکلاشيلمشدرکه، لطيف، دورنده تقدير اولونمش، حمايه و معاونت کورمش دکلد. بر طرفه سربا ک احسان و عنايتيله، وزيرلرک، شيخ الاسلاملرک جائزه لريله مسعود و مرفه ياشايانلر وارکن، او، ديگر قوت لايىموتى بيله بولنده مشکلاته اوغرايوردى. استفاده اينديکمز منبعلر، لطيف نکل نه ايجون ضرورته، محروميه دوشد.

[١] و [٢] کته الاخبار نظر.

[٣] کشف الظنون، برنجى جلد، ص ٢٧٤

[٤] کفوشنک مطلع اولورق ضبط اينديکي بو حاده ي ويايى، لطيف نکل مصرده وفات اينديکي سوله مکله تکذيب ايدور کورونيور. کفوى ايله ياشيدن باشقه لطيف نکل نروده تولد يکندن بخت ايدن بولونه ديفته کورده بزجه، بوايى دروايىدن ايکيسنه، شيدىکک تأييد محتاج عد اقله ياکلش اولماز.

يکندن بحث ايتيورلر سه ده، بونک سبي آشکلردر: اثرينه نظراً قيمتلى تذکره نويس اوزى، سوزى دوغرو بر آدمدي، دوشونديکي کي سوله مکي سوه، ريادن، مداهنه دن خوشلانماز، حتى نفرت ايدوردي. بو طبيعتى مان مان هرکس دلکير ايتمش، اطرافنک کين و غرضله احاطه سنه ياشلى باشنه عامل اولمدي. لطيف نکل، بر مدت برابر چالشدني آرناوود بيجي، مورخ عالي، عاشق چلبى، ضعيف کي علم و صنعت بولجيلردن نجه طانيدقلى واردي. بونلرک هر برى محيطلريله قابناشمنى بيلمشر، دوست قازانمشلر، بو صورتله ايشلرني تنظيم ايتمشلردى. لطيف نکل بو طرزده حرکت ايدمه سى، بر آرز خوددين و غرور اوله سندن ايلرى کلش اوله بيلير. چونکه اوده هر حاله اقران وامثاله يتشه بيله جک، التفات و توجه جلب ايدمه جک درجه ده مقتدر، خاصة چالشقاندى. اثرلرى کرک اقتدارينک، کرک فعاليتنک بليغ شاهدلريد.

.*

تذکره سنده بالذات قيد اينديکي وجهه لطيف نکل، ديوانيله تذکره شعراسي ده داخل اولدني حاله اون ايکي اثرى واردر. [١] عثمانلى مؤلفلرى صاحبه نظراً بونلردن «مناظره» و مرحوم فائق رشاد بکه نظراً «ربيعه ازهار» توفيق افندي نامنده برى طرفندن ١٢٨٧ ده «معاورده لطيف» عنوانيله باصديريش و تذکره شعراسي ده ١٣١٤ ده طبع ايديلديکي کي، آريجو شاپهر طرفندن تلخيصاً آلمانجه به ترجمه اولونمشدر. [٢]

لطيف نکل اثرلرى آراسنده بزي الاول وهب سندن زياده علاقه دار ايدن تذکره سيدر؛ لطيف، تذکره سنى ٩٥٣ تاريخنده استانبوله يازدى، کنديسنى تذکره ترتيبنه سوق ايدن، او صيرالره سنى تذکره سنک مظهر اولدني رغبت و اعتبار ايدى. [٣] سنى، تذکره سنى تنظيم ايدمه رکن، ناصل قارشيلانه جغنى پک کسديره ميوردي. فقط لطيف نکل اوکنده بر مثال واردي، ايسته سنى نکل اثرينه، محيطى احوال اولونماز بر قيمت و بر مشدى. مع مافيه لطيف، تأليفته ينه بردنبره باشلايامادى، اوده، سنى کي، اپي ترده دوشدى، شاعر ضعيف اوله يدي، احتمالک تششتى انتاج ايدمه يه چکدى، ضعيف، کنديسنى تشويق ايندى، لطيف، اثريني تحريرمه مانع اوله جق خصوصاتى برر برر صايارکن آرقاداشي بونلرى و همدن، مبالغه دن عبارت بولوبور، اوکا جسارت و بريوردي نهايت معروض قالدني ابرامه دايانامادى، «مناظره و معارضه دن رجوع و تحرير تذکره به شروع ايندى» [٤]

[١] لطيف تذکره سنى، ص ١٦ بروسه لى طاهر پک لطيف نکل اثرلرى شوصورتله تعداد ايدنيور: ١- مناظره، ٢- انيس القضا، ٣- نثر الاالى، ٤- ربيع ازهار، ٥- فصول اريبه، ٦- رساله اوصاف استانبول، ٧- سبحة العشاق، ٨- نظم الجواهر، ٩- مرآة ديوان، ١٠- تذکره شعرا [عثمانلى مؤلفلرى، اوچنجى جلد، ص ١٣٥] لطيف، تذکره سنده کندن بحث ايدمه رکن بونلرک آراسنده «انيس القضا» و «فصول اريبه» و «رساله اوصاف استانبول» ي خاصة ذکر ايدنيور. [لطيف تذکره سنى، ص ٣٠١]

[٢] هانم و تاريخى، برنجى جلد، ص ٣٤

[٣] عاشق چلبى تذکره سنى :

[٤] لطيف تذکره سنى، ص ١٧-٢٢٨، ٢٢٩

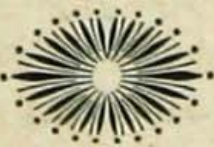
لطيف، تذکره سنى يازمادن اول اوزون اوزادى به حاضر لاندى، بحث اينديکي شاعرلردن هر برينک نظملرني خيلي مدت آزادي، تورکجه نه قادر ديوان، رساله، داستان، مقاله وارسه تتبع ايندى و متاديا «سال خورده و روز کارديده»، سخن شناس و افصح ناس عزيزلردن استفسار و استعلام ايدوب فضلا صحبتلرنده و بلقا جمعيتلرنده محل و مناسبته اوقوتان شعر رنکيني و صحايف خواطر يازانده و دفاتر ضاير اهل عرفانده بولونان نظم کزى شاعر، رومک مؤلفات و مصنفاتيله جمع «ايندى». [١] موضوعيله ياقيندن مناسبته دار اولماسى اعتباريله هر شيشه تقدماً جامينک «بهارستان» ي و نواينک «محاسن النفائس» نى تدقيق اينديکي، سنى ده تذکره سنى وجوده کتير برکن، بوايى اثر دن استعانه ايتمش، حتى اونلرى تقليد ايله مشدى. [٢]

لطيف تذکره سنى، بر مقدمه و ايکي فصل ايله ٩٥٣ سنه سنده قادر يتشه ن شاعرلره تخصيص ايديلش بويوک برقسدن مرکبدر. شعرك فضيلت و مزيتنى، شاعرلرک وصفلرني، کتابخى ناصل و نه ايجون تأليف اينديکي مقدمه ده نقل ايدن مؤلف، برنجى فصلده «ولايت رومده واقع اولان ويا ديار رومه کلوب روميلکله شهرت بولان شعراى مشايخ» دن، ايکنجى فصلده عثمانلى خاندانندن شعر ايله مشغول اولانلردن بحث ايتمش، اوچنجى قسمنى ايسه هجه حرفلرى صيراسيله ديگر شاعرلره حصر ايله مشدر. بو تصنيف، شهبه سز علمى بر اساسه مستند دکله ده، سنى تذکره سنک معناسز طبقه تقسيانندن دها معقول، دها جدى و دها مضبوطدر. عاشق چلبى ديورکه :

«لطيف ايله فقير بر تذکره شعرا ديمک فکر ايدوب اول زمان ترتيبين و فقير حروف اسامى ترتيب اختيار ايتدکي. صوکره منلاى مزبور بتم ترتيبه صارقوب ياران لقمه سنه طمع اتدوکي اجلدن بن دلکير اولوب فراغت ايدوب اون بش بيلدن زياده جمع اتدوکم اوراق طاقه احواله متروک و نهاده قالدى.»

عاشق چلبى نکل، مقاله مزه خاتمه اوله رق آله يغز، شوافاده سندن ده آکلاشيلورکه، لطيف، تذکره سنى اول امرده زمان ترتيبى ايله يازمى دوشونمش، بالاخره هر نه دنسه بوندن صرف نظر ايتمشدر.

محمد هاليد

[١] عين اثر، ص ٣٤-٣٥

[٢] جناب شهاب الدين : تورک ادبياتى تاريخى بوطلى.